

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 23.5.2018
COM(2018) 426 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Sveriges nationella reformprogram 2018

med avgivande av rådets yttrande om Sveriges konvergensprogram 2018

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Sveriges nationella reformprogram 2018

med avgivande av rådets yttrande om Sveriges konvergensprogram 2018

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser², särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation³,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner⁴,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011 även rapporten om förvarningsmekanismen, där Sverige konstaterades vara en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.

---

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.

³ COM(2018) 426 final.

⁴ P8_TA(2018)0077 och P8_TA(2018)0078.

- (2) Landsrapporten 2018 för Sverige⁵ offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Sverige hade lyckats med den landsspecifika rekommendation som rådet antog den 11 juli 2017, med uppföljningen av tidigare års rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018⁶. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Sverige har makroekonomiska obalanser. Framför allt innebär övervärderade bostadspriser i kombination med hushållens ständigt ökande skuldsättning en risk för en oordnad korrigerings. Hushållens redan höga skulder fortsätter att öka. Bostadspriserna har ökat snabbt och så gott som oavbrutet i nästan 20 år. Priserna sjönk dock något under det sista kvartalet 2017. Trots det tyder värderingsindikatorerna på att bostadspriserna är mycket höga i förhållande till fundamenta. Trots att bankerna förefaller tillräckligt kapitaliserade, skulle en oordnad korrigerings också kunna drabba den finansiella sektorn på grund av bankernas ökande exponering för hushållens bolån. I så fall kan det uppstå spridningseffekter till grannländerna, eftersom det finns kopplingar mellan ländernas systemviktiga finansinstitut. På senare år har åtgärder vidtagits för att tygla bolåneutvecklingen och för att öka bostadsbyggandet. De politiska åtgärder som vidtagits hittills har dock inte varit tillräckliga för att åtgärda de uppblåsta bostadspriserna, och det finns fortfarande luckor i politiken, särskilt när det gäller skatteincitament för bostadsägande samt bostadsutbudets och hyresmarknadens funktion.
- (3) Den 27 april 2018 lade Sverige fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt konvergensprogram för samma år. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. Enligt artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁷ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva europeiska struktur- och investeringsfonder med sund ekonomisk styrning beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse⁸.
- (5) Sverige omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. Enligt konvergensprogrammet för 2018 planerar regeringen att nå ett överskott på 1,0 % av BNP för 2018 och att fortsätta uppfylla det medelfristiga budgetmålet, dvs. ett strukturellt underskott på 1 % av BNP, under hela programperioden. Enligt konvergensprogrammet för 2018 väntas den offentliga skuldkvoten sjunka till 37,3 % av BNP under 2018 och fortsätta att sjunka till 29,0 % för 2021. Ekonomisk tillväxt

---

⁵ SWD(2018) 225 final.

⁶ COM(2018) 120 final.

⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁸ COM(2014) 494 final.

och sunda offentliga finanser är de viktigaste drivkrafterna för den sjunkande skuldkvoten. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. Enligt kommissionens vårprognos 2018 beräknas det strukturella saldott uppgå till ett överskott på 0,7 % av BNP 2018 och ett överskott på 1,0 % av BNP 2019, vilket är över det medelfristiga budgetmålet. Rådet anser, på grundval av sin bedömning av konvergensprogrammet 2018 och med beaktande av kommissionens vårprognos 2018, att Sverige kan väntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler under 2018 och 2019.

- (6) Hushållens skuldsättning har fortsatt att öka från redan höga nivåer. Hushållens skulder ökade med 7,0 % under 2017, och uppgick till ca 86 % av BNP och 184 % av den disponibla inkomsten – vilket är bland de högsta nivåerna i EU. Efter en liten nedgång under 2016 ökade skulderna i förhållande till nettoinkomsterna (skuldkvoten) för nya bolånetagare igen under 2017 och uppgick i genomsnitt till 411 %, vilket är en ny högsta nivå. Orsaken till hushållens ökande skulder är främst högre bolån, vilket är kopplat till höga bostadspriser och strukturella snedvridningar som gynnar bolånefinansierade fastighetsinvesteringar. Skuldnivåerna är ojämnt fördelade: låginkomsthushåll och yngre hushåll har särskilt höga skulder i förhållande till sina inkomster. Sverige har infört flera makrotillsynsåtgärder på senare år. Åtgärderna omfattar bland annat tak för belåningsgraden, justeringar av bankernas riskviktsgolv och införande av ett formellt amorteringskrav på bolån i juni 2016. Ett nytt skärpt amorteringskrav för låntagare med hög skuldkvot trädde i kraft i mars 2018. Sverige har också genom lagändringar förstärkt Finansinspektionens möjligheter att vidta makrotillsynsåtgärder. Det nya reglerna gäller från och med februari 2018, och gör det möjligt för Finansinspektionen att reagera snabbare med ett bredare spektrum av åtgärder mot riskerna med hushållens växande skuldsättning. Det förefaller som de makrotillsynsåtgärder som hittills har införts har haft begränsad inverkan på bolåneutvecklingen. Att stegvis begränsa avdragsrätten för utgiftsräntor på bolån eller höja fastighetsskatten skulle bidra till att tygla hushållens skuldsättning, men regeringen har inte gjort några framsteg i detta avseende.
- (7) Sveriges ekonomi växte kraftigt under 2017 (2,4 %) med stöd i en robust inhemsk efterfrågan. Investeringarna, med bostadsinvesteringarna som drivkraft, ökade med 6,0 % (på årsbasis) de första tre kvartalen och bidrog därmed i högsta grad till tillväxten. Trots en kraftig ökning av nyproduktionen av bostäder på senare år råder det fortfarande bostadsbrist, särskilt på boenden till överkomliga priser i storstadsregionerna. Bristen på boende till adekvata priser kan också begränsa rörligheten på arbetsmarknaden, försvåra en effektiv integration av migranter på arbetsmarknaden och öka ojämlikheten mellan generationerna.
- (8) Efter två decennier med snabbt ökande bostadspriser inträffade en viss avmattning på bostadsmarknaden under hösten 2017, men priserna ligger fortfarande över fundamenta. Viktiga drivkrafter är bland annat skatteincitament som gynnar bostadsägande och bolån, och fortsatt fördelaktiga lånevillkor i kombination med fortsatt relativt långsam amorteringstakt på bolån. Dessutom är bostadsbristen kopplad till strukturella ineffektiviteter, till exempel begränsad konkurrens inom byggbranschen på grund av inträdeshinder för småföretag och utländska företag och de stora byggherrarnas förmåga att kontrollera markresurserna. Det finns även hinder för ett effektivt utnyttjande av det befintliga bostadsbeståndet. På hyresmarknaden skapar hyror under marknadspris inlåsnings- och utestängningseffekter. På egnahemsmarknaden motverkar skatten på kapitalvinster husägarnas rörlighet. De svenska myndigheterna fortsätter att gradvis genomföra 22-punktsprogrammet för att

öka bostadsbyggandet och effektivisera bostadsmarknaden. Inga signifikanta politiska åtgärder har dock vidtagits för att göra hyressättningen flexiblare eller för att se över kapitalvinstbeskattningen.

- (9) En avancerad ekonomi behöver välutbildad arbetskraft, men en arbetskraftsbrist har börjat växa fram inom till exempel bygg och anläggning, utbildning, hälso- och sjukvård, naturvetenskap, teknik och it. I det här avseendet finns det fortfarande utmaningar att ta itu med, till exempel inträdet för personer med utländsk bakgrund, särskilt kvinnor, på arbetsmarknaden. Sysselsättningsgraden bland kvinnor födda utanför EU är avsevärt lägre än i befolkningen i allmänhet. Skillnaderna i skolresultat för elever med olika socioekonomisk bakgrund ökar. Integrationen av nyanlända elever i skolsystemet måste följas noga, precis som den tilltagande lärarbristen.
- (10) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Sveriges ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt konvergensprogrammet 2018, det nationella reformprogrammet 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Sverige har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Sverige utan också huruvida unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (11) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet för 2018 och anser⁹ att Sverige väntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.
- (12) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet och konvergensprogrammet. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendation 1.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Sverige att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Ta itu med risker kopplade till hushållens höga skuldsättning genom att stegvis begränsa avdragsrätten för utgiftsräntor på bolån eller genom att höja fastighetsskatten. Stimulera bostadsbyggandet där bristen är som störst, främst genom att ta bort strukturella hinder för byggandet, och effektivisera bostadsmarknaden, bland annat genom att göra hyressättningen flexiblare och se över kapitalvinstbeskattningen.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*

---

⁹ Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.